

Sygn. akt III AUa 1043/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SA Bogdan Świerk
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2012 r. w Lublinie

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o opłatę dodatkową

na skutek apelacji wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 4 października 2012 r. sygn. akt VIII U 595/12

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustala, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. nie jest zobowiązana do uiszczenia dodatkowej opłaty;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. kwotę 30(trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 1043/12

UZASADNIENIE

Organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 25 lipca 2012 roku wymierzył płatnikowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. opłatę dodatkową w wysokości 20% nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego w kwocie 1833,33 zł.

Od tej decyzji Odwołanie do Sądu Okręgowego – Sądu Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wniosła (...) Spółka z o.o. w L. zarzucając decyzji naruszenie przepisów art.83 ust.1 w związku z art.24 oraz 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art.123 tej ustawy w związku z art.10§1 oraz § 3 kpa, art.80, 81 oraz art.107 § 1 w związku z § 3 kpa poprzez przyjęcie, że zasadne jest wymierzenie opłaty dodatkowej. Domagała się uchylenia zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 4 października 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że spółka (...) prowadzi działalność gospodarczą w zakresie produkcji artykułów spożywczych, napojów, handlu hurtowego i detalicznego w zakresie szeroko pojętej działalności gastronomicznej. W dacie wydania decyzji zatrudniała około 20 osób. W okresie od października 2010 roku do marca 2011 roku spółka pozostawała w zwłoce z płatnością składek i posiadała zaległości Sąd ustalił również, że w roku podatkowym 2011 roku spółka poniosła stratę w wysokości 147601,27 zł, a aktualnie zamierza zgłosić wniosek o upadłość, nie reguluje na bieżąco należności publiczno-prawnych, w tym składek na ubezpieczenia społeczne, planuje redukcję etatów i zwolnienia pracownicze, ma zobowiązania wobec urzędu skarbowego za lata 2011-2012 w kwocie około 70000 zł, wobec dostawców produktów w wysokości ponad 100000 zł oraz w stosunku do urzędu miasta z tytułu wynajmu lokali. Obecnie spółka zatrudnia około 12-13 osób, w większości na umowy zlecenia. Spółka nie złożyła do organu rentowego wniosku o rozłożenie należności na raty, natomiast organ rentowy wdrożył postępowanie w sprawie wymierzenia opłaty dodatkowej. Spółka nie uregulowała dotychczas należności wobec ZUS z tytułu zaległych składek. W ocenie prezesa spółki kłopoty finansowe spółki nastąpiły w związku z trudną sytuacją w branży gastronomicznej oraz wydatków na remont nowego lokalu. Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty oraz zeznań prezesa spółki. W ocenie Sądu spółka nie udowodniła, że nie ponosi odpowiedzialności za brak lub nieterminowe regulowanie należności na rzecz ZUS, bowiem okoliczności, na które spółka się powoływała – zła sytuacja w branży gastronomicznej, wzrost cen na towary spożywcze, obowiązek zapłaty należności publiczno-prawnych – nie miały charakteru nadzwyczajnego. Zdaniem Sądu podmiot prowadzący działalność gospodarczą powinien liczyć się z koniecznością dokonywania terminowych wpłat zobowiązań powtarzających się przy uwzględnieniu ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej, dlatego też uznał, że przyczyny zadłużenia spółki były zależne od spółki, bowiem spółka od listopada 2010 roku uporczywie uchylała się od zapłaty należności, będąc w sytuacji, w której miała obiektywną możliwość dokonania takiej zapłaty, skoro zdecydowała się na przeprowadzenie generalnego remontu lokalu. Jednocześnie też spółka nie wykazała inicjatywy zmierzającej do wykorzystania innych instrumentów prawnych takich jak wniosek o zwanie układu ratalnego.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy orzekł, że istniały podstawy do zatasowania art.24 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych i wymierzenia opłaty dodatkowej.

Od tego wyroku apelację wniosła (...) Spółka z o.o. w L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucała naruszenie prawa materialnego i przepisów procedury – art.233 kpc poprzez pominięcie istotnych faktów i dowodów mających kluczowe znaczenie w przedmiotowej sprawie oraz poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegającej na bezpodstawnym uznaniu wiarygodności dowodów wnioskowanych przez organ rentowy oraz pominięciu dowodów potwierdzających stanowisko spółki (...), błąd w ustaleniach faktycznych przejawiający się stwierdzeniem, że spółka (...) nie dążyła do zawarcia układu ratalnego oraz że uporczywie uchylała się od płatności składek i miała obiektywną możliwość dokonania zapłaty, art.328 § 2 kpc poprzez błędne wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Wnosiła o zmianę wyroku poprzez ustalenie, że spółka (...) nie ma obowiązku uiszczenia dodatkowej opłaty na rzecz organu rentowego oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje pogląd Sądu Okręgowego, że funkcją dodatkowej opłaty jest zdyscyplinowanie płatników składek do wykonania, i to należytego, ciężących na nich obowiązków terminowego i w należytej wysokości opłacania składek i tym samym stanowi sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku opłacania składek i ma sens wówczas, gdy - przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności - można oczekiwać, że spełni ona lub może spełnić założony, dyscyplinujący cel. Jednakże Sąd Okręgowy nie wziął tych okoliczności pod uwagę przy ocenie

stanu faktycznego sprawy. Argumenty przedstawiane przez płatnika składek wskazują jednoznacznie, że w związku z kryzysową sytuacją ekonomiczną spółki, nie wywiązywał się z wszelkich zobowiązań publicznoprawnych, jak również zobowiązań wobec własnych wierzycieli, co oznacza, że nieopłacenie składek albo ich opłacenie w zaniżonej wysokości wynikało z braku środków finansowych, a nie z zaniedbań bądź niechęci do ich regulowania. Trudno dostrzec interes publiczny w pogłębianiu kryzysu finansowego płatnika składek i obciążaniu go należnościami fakultatywnymi w sytuacji, gdy nie opłaca on składek na ubezpieczenia społeczne z powodu braku środków pieniężnych. Nakładanie dodatkowej opłaty na ubezpieczonego, który nie ma realnej możliwości uregulowania głównego zobowiązania, jest sprzeczne z celem tej instytucji, gdyż jedynie zwiększa wysokość zobowiązania ubezpieczonego wobec organu rentowego, nie czyniąc spłaty zobowiązania bardziej realną.

Opłata przewidziana w art. 24 ust. 1 powołanej ustawy stanowi instrument prawny służący dyscyplinowaniu płatników do terminowego wywiązywania się ze zobowiązań wobec ZUS.. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 stycznia 2008 r., II UK 98/07 (OSNP 2009/5-6/73) wskazał, iż do wymierzenia opłaty dodatkowej na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych konieczne jest ustalenie winy płatnika składek w ich nieopłaceniu lub opłaceniu w zaniżonej wysokości. Okoliczności, na które wskazuje Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku jako podstawa uznania winy płatnika w nieterminowym regulowaniu należności składkowych - świadomość ryzyka działalności gospodarczej i przewidywanie ewentualnych trudności finansowych i zabezpieczenie środków na realizację stałych płatności, nie uzasadniają przyjęcia postawionej tezy. Idealną sytuacją byłaby taka, gdyby każdy przedsiębiorca przed rozpoczęciem działalności ubezpieczył się od ryzyka kryzysu lub zabezpieczył środki na pokrycie strat gospodarczych wynikających z prowadzonej działalności, ale taka wizja nie jest możliwa do przyjęcia w realnym świecie interesów gospodarczych.

Apelująca spółka trafnie zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów, a właściwie nieuwzględnienie zgłaszanych dowodów przez stronę oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd nie uwzględnił wyjaśnień płatnika i odmówił wiarygodności przedstawionych przez płatnika dowodów. Sąd Okręgowy wskazał, iż dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o analizę dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych i zeznania prezesa spółki. Nie wskazał dlaczego odmówił przymiotu wiarygodności dowodom przedstawionym przez skarżącą spółkę. W konsekwencji trafny był podniesiony przez apelującą spółkę zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną jego wykładnię.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 KPC w punkcie pierwszym sentencji wyroku zmienił zaskarżony wyrok i zwolnił wnioskodawcę od obowiązku uiszczenia dodatkowej opłaty.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisie art. 98§ 1 KPC.